СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 220. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 21-го вересня 1936. — VOL. XLIV. No. 220. Jersey City, N. J., Monday, September 21, 1936. THREE CENTS

54 ОСОБИ ЖЕРТВОЮ ГУРАГАНУ

ВАШИНҐТОН. — Гураган, що піднявся в середу на Атлянтійськім океані, а в четвер ударив на Кейп Гетерас, змінив тут свій північно-західній напрям на північний та пішов вздовж побережжя стейту Ню Джерзі в напрямі Ню Йорку. Вітер досягав деколи скорости 100 миль на годину.

Від бурі потерпіли сильно міста на побережжі Ню Джерзі. Вітер дув з такою силою в Кейп Мей, Ню Джерзі, що прибережна сторожа не могла спускати човнів на ратунок кораблям, що на повному морю просили допомоги. Місто Ню Йорк вийшло з гурагану без більших шкід, бо осередок гурагану оминув його на яких 150 миль на схід. У місті упав дощ на три цалі завглибшки.

Обчислення жертв гурагану в людях дозволяють припускати, що в гурагані згинули 54 особи. Більша частина цих жертв це рибалки, котрих гураган захопив на повному морю при роботі. 42 рибалки згинули на кораблі „Лонг Айленд", що затонув 20 миль від міста Луес, у стейті Делавар. З усеї залоги врятувалися тільки 3 чоловіки, котрі 6 годин держалися кусків розбитого корабля.

У декотрих місцях вітер здув воду. Сталося таке з водами ріки Патаско та горішньої частини заливу Чізепік. У Вудстаку, Меріленд, вітер здув воду з устричних піль так, що рибалки могли зайти пішки на поля й назбирати устриць у міхи.

ЛАНДОН ПРО ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ.

ТОПІКА (Канзас). — Губернатор цього стейту, Алфред Ландон, республиканський кандидат на уряд президента Злучених Держав, виголосив тут до 2,000 молодих чоловіків і жінок, зібраних у „Топіка Сити Авдиторіюм" на конференції молоді, скликану „Федерацією Молодих Республиканців", промову про проблеми молоді.

Як Ландона представив стейтовий сенатор Бредлі, зібрані оплескували Ландона кілька мінут. Ландон представив тяжкий стан молоді в нинішніх часах економічної кризи й безробіття. Він заявив, що вихід з цього клопоту не в заряді бизнесом. Уряд, на його думку, має обмежитися до реґуляції бизнесу, себто уряд не повинен казати, що бизнес має робити, а тільки говорити, чого він не повинен робити. Він покладав усю надію для молоді на нові промисли, що відкриваються завдяки винаходам.

ЗАКІНЧЕННЯ СВЯТ ЮВИЛЕЮ ГАРВАРДУ.

КЕЙМБРИДЖ (Месечусетс). — Гарвардський університет закінчив у пятницю свої врочисті свята, влаштовані на святкування 300-ліття свого існування.

На закінчення ювилею зібралося коло 15,000 осіб. Роздавано почесні наукові титули. Дістали їх 62 особи. Зложено при тій нагоді жертви університетові на суму 5 мільйонів 488 тисяч долярів.

Промовляли на закриттю президент Рузвелт, президенти університетів Гарвард і Єйл та багато інших. Всі бесідники годилися в тому, що головною ціллю вищої науки — шукати правди та боронити її, як хто йде проти неї.

АМЕРИКА ЗБІЛЬШУЄ ФЛЬОТУ.

СТЕТЕН АЙЛЕНД. — У заливі Кил вен Кул спущено в пятницю новий воєнний корабель американської фльоти „Фенинг".

Корабель мав бути спущений іще в середу, але до цього не допустив страйк докових робітників. Тепер цих 1,500 робітників не допущено до участи в параді спущення, як це звичайно робиться.

ДРУКАРСЬКА ЮНІЯ В СПРАВІ ЮНІЙНОЇ БОРОТЬБИ.

КОЛОРАДО СПРІНГЗ.—На річній конвенції друкарської юнії ухвалено резолюцію за поперття „Комітету Промислової Організації". Цим конвенція кинула визов урядові Американської Федерації Праці.

Проти резолюції голосувало невеличке число делеґатів.

ЛІКУЮТЬ СИНА БУВШОГО ЕСПАНСЬКОГО КОРОЛЯ.

НЮ ЙОРК. — У місцевім Презбітеріянськім шпиталі лікується тепер Альфонсо граф Ковадонґа, син бувшого еспанського короля Альфонса. Недужий він на недугу, звану „гемофілія". Ця недуга, що вважається звичайно невиліковальною, проявляється так, що як людина дістане кровоток, то його неможливо затамувати, бо людина не має в тілі досить цих елементів, що спричиняють заціплення крови.

Ця недуга є дідичною в роді бувшої еспанської правлячої династії. Нездужав на неї теж останній наслідник російського престола, що його большевики вбили разом з батьком, бувшим царем Миколою Другим.

Недужого принца відвідала в шпиталі його мати, бувша еспанська королева, що недавно спеціяльно в тій цілі приїхала до Америки.

ВІДВІДАЛА ГРІБ МУЖА І ПОМЕРЛА.

Розина Кемп, з Келґарі, Алберта, котра брала участь при відкриттю повоєнного канадійського памятника у Вимі Ридж, Франція, 20 літ бажала побачити гріб свого мужа, який згинув на французькій землі в часі світової війни. В дорозі з Келґарі до Франції вона казала: „Коли побачу гріб свого мужа, то тоді я вже готова вмерти".

Розина Кемп, після того, як дійсно відвідала гріб свого мужа, вернулася на корабель у пристані Ле Гавр, Франція, і чотири години потім померла на удар серця, бо не могла пережити того зворушення, що в неї викликав гріб мужа.

ВИКАШЛЯВ ГОЛКУ.

Фармер Тома Мекіон з Ендерпрайз, Онтаріо, випив з водою голку, що знаходилася в склянці. Покликали д-ра Мавноа, одначе той нічого не міг вдіяти. Взяв отже фармера на своє авто і чим скорше повіз його до шпиталю, щоби перевести відповідну операцію. Але на дорозі авто наскочило на вибій у шляху і так підскочило, що Мекіон закашлявсь і виплював з грудей голку.

ЩАСЛИВА МАМА.

У місті Гул, Квебек, Авреля Рой привела на світ двоє дітей. Перед 15 місяцями вона стала матірю трьох дітей. Згадана жінка має крім тих ще старших семеро дітей.

СЕНЗАЦІЙНА ОПЕРАЦІЯ СЕРЦЯ.

В Одесі лікар д-р Шварц перевів сензаційну операцію серця на раненому робітнику. Робітник мав глибоку рану в серці від удару ножем, втратив свідомість, а навіть його живчик перестав битися. Д-р Шварц виняв зранене серце з грудей і по 40-мінутовому зшиванню вложив його знову на місце. Обіг крови піддержували міжтим т. зв. штучним серцем. По операції хорий відзискав живчик, а за 24 години став говорити. Цю операцію вважають дуже відважною.

ПЛЯН ВИКУПУ ХУДОБИ У СУХИХ ОКОЛИЦЯХ.

Через посуху в Канаді фармери на величезних просторах полудневої части трьох західних провінцій опинилися в дуже скрутнім положенню, бо кормів висохли і сіна для прокормлення худоби нема звідки взяти. Щоб не допустити до масової загибелі рогатого скота, домініяльний уряд робить заходи, щоб великі канадійські різні закупили від фармерів у посушних околицях худобу на заріз. Канадійські різні дійсно годяться закупити рогату худобу, не знають тільки, яку ціну мають заплатити, бо покищо невідомо, що вони можуть одержати за мясо вбитої худоби. Урядові чинники роблять натиск на різні, щоб платили по $1.25 за сто фунтів ваги з тим, що коли вони осягнули вищу ціну, то надвишку мали би повернути фармерам. Різні годяться на кооперацію з урядом, але домагаються гарантії на випадок утрати.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ „ШАМПАН".

Рада народніх комісарів СССР і ЦІК затвердили плян збільшити продукцію советського шампана на Криму. Цього року випродукували в СССР 300 тисяч пляшок цього „шампана", а відповідно до пляну в р. 1942-му ця продукція буде 12,000,000 пляшок!

ЮНАК УРАТУВАВ ВІД УТОПЛЕННЯ УКРАЇНСЬКУ ДІВЧИНУ.

Джек МекКінлі з Дромгелер, Алберта, вратував потопаючу в ріці Ред Дір українську дівчину Марію Макух. МекКінлі стояв на мості, коли дівчина почала потопати, та в убранню кинувся до води. Панна Макух верталася з пікніку у Мидленд Авто Парку до дому через ріку, коли несподівано, на найглибшім місці ріки, пірвана сильною струєю і не вміючи плавати, стала потопати. Тоді згаданий юнак кинувсь у воду й уратував її життя.

ЩУР ВІДГРИЗ ВУХО ДИТИНІ.

З Гори Кальварії перевезли до лічниці в Варшаві 8-літнього Й. Зільберштайна, якому щур відгриз ліве вухо й погриз ціле лице. Тому, що підозрівають, що щур міг бути скажений, хлопця будуть щепити проти скаженини.

НЕБО ВИГЛЯДАЛО ЯК МОРЕ ВОГНЮ.

Над Ланцутом пройшла буря з незвичайними атмосферечними явищами. Від безупинних атмосферичних вилядувань кільканалцять хвилин небо виглядало як одно велике море полумині. Рівночасно налетівший вітер валив великі дерева. Щойно за кільканацять хвилин відізвалися перші громи й упав зливний дощ.

І В ЛОНДОНІ ҐЕНҐСТЕРИ.

Лондонські ґенґстери йдуть слідами своїх американських товаришів. У самім центрі Лондону розігралася перед кількома днями сцена, що нагадає способи грабунку американських бандитів. На вантажне авто напали в білий день бандити, оглушили шофера і конвоента й забрали скринку з золотом на суму 3,700 фунтів стерлінгів. Бандити відїхали особовим автом і слід за ними пропав. Все це ділося на очах публики і тревало тільки кілька хвилин.

ВОРОНА НАПАЛА НА ЧОЛОВІКА.

Недавно заатакувала ворона управителя Супіріор Бейкері Осипа Рата, у місцевости Форест Гайтс, недалеко Едмонтону. Рат переходив стежкою, що вела до воронячого гнізда. Він знаходився коло 250 ярдів від Інституту О'Коннел, коли несподівано наділетіла ворона й, літаючи низько над ним, вхопила кігтями його шапку, понесла її яких 100 стіп та кинула на верщок дерева. Йому вдалося зняти шапку з дерева й наложити на голову. Коли він, яких 30 мінут пізніше, вертався знову тою самою стежкою, ворона вдруге заатакувала його, однак Рат цим разом не дав уже собі вхопити шапки з голови.

„НЕ КУПУЙ У ЖИДА І ЖИД ЗДОХНЕ!"

Городське староство в Кракові засудило фризієрського помічника Броніслава Кулю на 3 дні арешту за те, що на мурах міста повиписував написи: „Не купуй у жида і жид здохне!" Куля відкликався до суду, а окружний суд звільнив Кулю від вини і кари.

ПАНІ ГОВ-МАРТИН ПРО КОНТРОЛЮ ПОРОДІВ.

Найзавзятіша англійська суфражистка, пані Гов-Мартин, директорка Міжнародного Інформаційного Центру Контролі Породів у Лондоні, відвідала Вінніпеґ і говорила там до членів товариства про знамениті наслідки клінік контролі породів в Англії.

„Ціллю поширення знання такої контролі не є зменшення уродин, але запевнення кожній дитині доброго здоровля й обниження величезного числа смертей матерей", говорила пані Гов-Мартин.

Вона присвячує свій час і працю на поширення знання контролі породів під наглядом лікарів і під зарядом уряду, щоб раса людей була здоровша через контролю породів і стерилізацію фізично й умово неспосібних осіб. Вона вертається до Англії з дороги по Індії і Китаю, де уряди інтересуються знаменитими вислідами клінік в Англії.

ЗЛОДІЙСЬКИЙ СПОСІБ.

Якийсь Хаїм Шлям у Львові купив собі матерію на вбрання. Несучи її домів, сів собі відпочивати на сходах Вел. Театру, а пакунок поклав біля себе. Тут і явився злодюга з Краківського, глипнув на пакунок і зачав, ідучи коло Шляма, губити гроші (по 5 і 10 гр.). Шлям кинувся збирати згублені гроші, а в хвилині, коли вернувся на місце на сходи Вел. Театру до пакунку, пакунку вже не було. За злодієм пустилися бігти, але злодій біг швидше й утік.

РОЗБИВ ЖІНЦІ УСТА.

Остання спека так поділала на Мартина Данька, що він почав поводитися на вулиці Торонта в своїм сусідстві мов божевільний. Спершу почав вигрикувати, що до Торонта приїжджає Мусоліні з сином. Опісля надибав свою сусідку, панію Марію Ґрей, і вдарив її запальничкою так сильно в уста, що лікар мусів 11 разів сціпати ниткою, щоб рану зашити. За те його поставили перед суд. На запит судді, поцо він ударив жінку, Данько відповів, що сам не знає, як воно сталося, але він думає, що канадійка образила його жінку. Не забув він показати судові і свою руку, яку зранив, ударяючи жінку. Пригадуючи собі спеку в день вибуху, суддя видав Данька психіятрам.

ВУЛИЦЯ С. ПЕТЛЮРИ В РІВНОМУ.

В Рівному переіменували вул. Кавказьку на вул. Симона Петлюри. Проти цього переіменування внесли протест „руські" зпід стягу РНО, але їхні заходи залишилися без успіху. За прикладом Рівного підуть напевно інші міста Волині.

ҐІТЛЄР ПОВТОРЯЄ СВОЮ ПРОМОВУ

БЕРЛІН. — Як відомо, недавно Ґітлєр виголосив у Нірембергу, на конгресі своєї партії, промову. За донесеннями журналістів, він ужив у ній таку фразу: „Коли б я мав Урал з його безчисленними багатствами сирих матеріялів, Сибір з його величезними лісами й Україну з її обширними пшеничними полями, Німеччина і її націонал-соціялістичне провидіння оплавало би в добробуті". Тепер доносять з Берліну, що Ґітлєр не сказав цих слів так, як подано, тільки трохи відмінно. Ґітлєр говорив не: „коли б я мав Урал, Сибір і Україну", але: „якби Урал, Сибір і Україна лежали в Німеччині, то" і т. д. Далі він сказав: „Одначе в Росії народи цих великих територій пухнуть з голоду, бо жидівсько-большевицький провід не вміє організувати продукції і не вміє помогти робітникові". Цю промову Ґітлєр хоче виголосити ще раз та передати через радіо, щоб її міг почути кожний німець. На той час буде праця стримана по фабриках і будуть уставлені всюди радіові голосники.

ХВИЛІ СТРАЙКІВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Від кількох тижнів навістили Францію хвилі страйків. Страйк 40,000 текстильних робітників у Ліль полагоджено й цього понеділка робітники мають вертатись до праці. Одначе рівночасно вибух страйк 10,000 робітників у Сен Діє. Також страйкують робітники в Дуе, Ля Рошель і Тульон.

ҐІТЛЄР УВІЛЬНЯЄ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

БЕРЛІН. — У звязку з 47 річницею уродин Ґітлєра німецький уряд дав амнестію всім політичним вязням. З цеї амнестії скористали більше як пів міліона вязнів. Випустили на волю навіть тих, що були арештовані за критику й виступи проти ґітлєрівського режиму.

ПРОБУВАЛИ ОТРУЇТИ ТІТУЛЕСКУ.

СЕЙНТ МОРІЦ (Швайцарія). — Кілька днів тому захворів був бувший міністер закордонних справ Румунії, Микола Тітулеску. Зпочатку думали, що це анемія. Одначе пізніше, через аналізу крови, побачили, що він затроєний. Догадуються, що отруї підсипали йому його політичні противники. Тітулеску був ворогом румунського фашистівського руху, а в заграничній політиці прямував до тісного порозуміння з Францією.

ЕСПАНСЬКІ РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД.

ҐЕНДЕЙ (Франція). — Еспанські революціонери повільно, але стало посуваються вперед. Їх північна армія здобула села Оріо і Заруз та підходить щораз ближче до міста Більбао. В той спосіб революціонери хотять розколоти армію уряду на дві частини й відтяти одну з них, числом 40,000 вояків, від відступу. Серед урядових військ слідне поглиблення деморалізація. В Малязі вибухла кривава різня серед лівих фракцій. Воєнний корабель Джеймс І, що досі боровся по стороні уряду, опустив пристань і подався до революціонерів, щоб їм піддатися. Губернатор Маляґи, Веґа, вислав прохання до уряду в Мадриді про негайну поміч. Інакше, говорить губернатор, Маляґа піддасться.

ПРОГАНЯЮТЬ ЖИДІВСЬКИХ КРАМАРІВ.

ЛЬВІВ. — У селі Роґізна, самбірського повіту, в часі відпусту на Спаса, 19-го серпня ц. р., прийшло до задерження українського селянства з жидівськими крамарями, що масово прибули на відпуст і пробували торгувати. Спровоковані нахабною поведінкою жидів присутні поставили їм домагання, щоб вони забралися з відпусту. Коли жиди відмовились, почалася бійка, підчас якої потурбовано кільканадцять жидів.

ВІДГОМІН ПОДІЙ НА МАКІВЦІ.

ЛЬВІВ. — Львівська жидівська „Хвиля" під наголовком „Еха Макуфкі" подає: „Стрийська поліція арештувала 10 сільських парубків з Грабівця, Дулів, Стрілкова, Жижави і Станькова під закидом участи в кривавих виступах на Маківці. Підчас переведеного в них трусу знайдено револьвери, як теж брошури й записки, що свідчать про приналежність арештованих до О. У. Н. Всіх відставлено до диспозиції слідчого судді".

ДАЛІ ВИСЕЛЮЮТЬ УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ. — Збаразьке староство зарядило висилку з Токів Ярослава Флінти, колишнього студента медицини, на 30 кільометрів від границі, враз із забороною жити в родинному селі впродовж трьох літ. Подібний наказ одержав Ярослав Штойко, що відбував недавно кару вязниці за приналежність до О.У.Н. В липні виселено з Токів Івана Вітошинського, теж на три роки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of tl Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016, 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРАБІЖНИЦЬКА ПРОМОВА

Як доносять з Москви, на великій площі перед залізничим двірцем у Києві, у приняві великого числа урядовців України, виступив совєтський комісар краєвої оборони, себто російський міністер війни, з промовою, що мала бути відповіддю на промову німецького канцлера Гітлера на нірнберзькім націстичнім святі.

Можна сподіватися, що російський міністер війни тому вибрав собі столицю України на відповідь, що хотів звернутися спеціяльно проти тих уступів з промови Гітлера, в котрих Гітлер згадував Україну. Так воно й сталося. Ворошілов виразно почав свою промову: „Я говорю у вашій приняві до совєтської України". Як видно з дальших слів Ворошілова, він зрозумів слова Гітлера так, що Німеччина хоче добути для себе Україну. Отже він старався дати відповідь на слова, що, за його розумінням, були посяганням Німеччини по Україну.

Якуж відповідь міг дати Ворошілов на Гітлерову промову? Здається, що найкращою відповіддю було би звернути увагу на те, що український народ не заявлявся за перехід під владу Німеччини. Це була би повна відповідь. Це була би відповідь, згідна з большевицькою теорією про самоозначення народів, теорією, котру большевики публично признавали в повних консеквенціях аж до признання всякому народові Росії права відірватися від Росії. Та Ворошілов того не зробив. Він не покликався на волю українського народу. Про український народ Ворошілов мовчав. Він говорив про те, що Росія має Україну й буде її боронити перед спробами відібрати її. Отже не говорив, що український народ має Україну; але говорив, що Росія має Україну. Він покликався не на право Українців до посідання України, на право Українців вирішувати державну приналежність України, але на право Москви вирішувати державну приналежність України.

Отже в своїй промові большевицький комісар війни пішов не слідами голошених большевиками ідей про право кожного народу вирішувати свою долю, але пішов слідами царських міністрів війни, що не признають народові ніякого права, а зате признають право московським міністрам рішати про долю загарбаних силою народів.

Отже відповідь комісаря Ворошілова, переклалдена з високих фраз на просту, загально зрозумілу мову, значить таке: Коли Гітлер посягає загребущими руками по Україну, то най він знає, що цю Україну вже давніще загарбала Москва, та що ця Москва, без огляду на те, чи український народ цього хоче, чи не хоче, буде боронити цеї добичі як свого правного посідання.

Коротко, на погрозу грабіжницького походу на Україну совєтський комісар відповів грабіжницькою погрозою, що він буде боронити старого грабіжу.

З УКРАЇНИ ПІД СОВЄТАМИ

(Враження американського українця).

—o—

Цими днями переїздив через Ню Йорк гром. Василь Задойко з Дітройт, який був на тримісячній прогулці в Европі, а з цього перебув два тижні в совєтській Україні. Відвідав він Київ, Харків, а також був у Москві. На запит, які його враження з совєтської України, гром. Задойко відповів: **нужденні.**

Брудні стації, брудні залізничі вагони, брудні, нужденно одіті, пригноблені і вимарнілі люди. Вагони поділені на три кляси. У третій, а навіть у другій клясі сміття, задуха і бруд. Стаційні буфети порожні. На стації Гречани, на шляху до Києва, поїзд зупинився на кілька годин. У стаційному буфеті можна було дістати лише чорний хліб і смердячу рибу. Світили там свічками.

Київ назверх чистий і гарний. Одначе нема світел і вистанних шиб. Життя, назагал, невеселе, придавлене. Також у Києві люди нужденно убрані, значна більшість убрана в сірі „гімнастьорки", кашкети та полотняні черевики.

Гром. Задойко їхав у товаристві цілої групи туристів і був під опікою аґентів Інтуриста. Кілька разів вдалося йому вирватись на пару годин зпід опіки аґентів, одначе скоро він сам вертався до них, бо без їх поручень не міг у місті нічогісінько купити. Він переконався, що те, що дістають туристи, є впрост казковим люксусом у порівнянню до того, що має широкий загал, виключаючи, очевидно, високих урядників та військових офіцирів.

Туристів возили у першорядні готелі та давали їм першорядну їжу. Очевидно, „першорядну" на тамошні відносини. Платили вони за харч і кімнату по 8 долярів денно. Колиб хто хотів замовити такий обід приватно, то мусів би за нього заплатити 30 рублів, себто на американські гроші $6. У склепах всі продукти впрост несамовито дорогі. Наприклад: перкалева сорочка коштує 40 до 50 рублів, баранкова шапка 250 до 300, краватка, така, яку в Америці можна дістати за 10 центів, там 7 до 10 руб. Кашкет 24 до 27, один кільограм хліба з грисом від 2.50 до 3 рублів. Один кг. солонини 16 до 18 р., ковбаси 24 руб. За одну помаранчу заплатив він 2.50 руб., а за дві цитрини 7 руб. Продукти не лиш дуже дорогі, але й дуже нуждєнної якости.

На вулицях видно досить оживлений рух автами. Всі авта урядові. Поражаюча більшість авт є виробу Форда. По вулицях не видно багато жебраків. Колиж хто відважиться жебрати, то робить це обережно. Багато вештається по вулицях військових ріжного сорту. Вони одинокі добре одіті, добре відживлювані й дають відчути, що це їх панування. Можна також часто здибати на вулиці гурти безпритульних дітей. Вони обірвані, страшенно брудні, вигляд їх хворобливий, а хижі мов дикі звірята. Горою перелітає багато літаків. Між містами відбувається повітряний пасажирський рух.

Гром. Задойко мав нагоду бачити теж **українське село.** Воно зробило на нього пригнобливе враження. Виглядало дуже опустіле, мабуть тому, що люди були на полях. Із загород визирало велике вбожество. Говорив з селянами. Вони недовірчиві, задумчиві й з чужинцями нерадо входять у розмову. Тільки з натяків можна догадатися, що вони живуть лише надією на зміну. Уряд забирає їм дві третини з їх збору. Більшість сіл уже сколективізовано. Окремо тримаються лиш ті „щасливці", що їх поле було десь у таких закутинах, куди не може заїхати трактор. Хоч ці „осібняки" терплять не менше, а може й більшу нужду від сколективізованих, то таки почуваються щасливіше й інші їм за видують. Бо життя в колхозі касарняне. Члени колхозу не скривали свого незадоволення й отверто прирівнювали своє життя до панщини. Будинки на колхозах дуже великі. Є теж розмірно багато машин, одначе не всі надаються до вжитку. Люди працюють разом під наглядом колхозних начальників, також разом їдять. Деякі колхози дуже занедбані, домів ніхто не поправляє й вони на очах розлітаються. Часто можна здибати розпочатий кілька літ тому будинок і так залишений. Але є теж так звані „показові" колективні хазяйства, куди їх возили під надзором Інтуриста. Назверх вони виглядають добре, одначе хто розуміє по українськи або московськи, то йому зараз скажуть, або бодай натякнуть, що „цей колектив не для нас, а для вас". З колективів теж забирає уряд дві третини збору.

Рівень життя робітників є без порівнання нижчий як в Америці. Робітники мають поганий харч, погану одіж і погано мешкають. На харч, який вони там вважають ще за можливий, в Америці робітник і не подивився. Одіж тандитної якости, безколірова, пімнята, брудна, часто подерта, й видно, що зовсім не на міру шита. У Харкові аґенти Інтуриста завезли їх до готелю „Москва" й опісля показували їм тракторні заводи. Система у фабриках подібна як у Форда, себто праця сильно змеханізована. Рахують кожному робітникові працю в такий спосіб, що числять, скільки він виробив на штуки, одначе платять, як звичайно, відповідно до часу. Робітники працюють пять днів по вісім годин денно, а кожний шестий день уважається днем відпочинку. У кожній фабриці є аґенти, які слідкують за тим, щоб робітники видавали багато праці. На порученя тих аґентів робітників усувають з праці. Часто карають за „саботаж". Заробляє фаховий робітник 350 до 400 рублів місячно. Нефахові 100 до 150.

Всюди страшний брак помешкань. В одній кімнаті мешкає нераз кільканацять осіб. Платять за одну кімнату 60 до 80 рублів. Харків назверх дуже гарне місто. Подобалося йому більше, ніж Москва. Дуже величаво виглядає памятник Шевченка Та притім у Харкові, таксамо як у Києві, з кожного кутка визирає нужда. Біля крамниць часто можна побачити довгі хвости покупців. Нема хвостів лиш біля тих склепів, у яких випродані продукти. Тяжко навіть напитися содової води у кіоску (стояку) на вулиці, бо і там стоять хвости покупців. Коли біля якого кіоску стоять лиш дві три особи, то вже цей сам рідкий факт заохочує іншого прохожого, щоб собі станув біля них і напився содової води, навіть коли цеї води в дану хвилю йому і не дуже хочеться.

Був гром. Задойко враз з іншими туристами у жидівському суді в Києві, де судили суддї жиди пізнаних жидів по жидівськи. В даній хвилі йшла розправа одного жида проти його зятя, якого він хотів викинути зі своїого помешкання. Зять оборонявся тим, що тесть викидає його тому, що потрібно йому більше місця для проституції, яку він у себе вдома управляє.

В околицях Харкова гром. Задойко мав нагоду відвідати кільканацять українських родин, які колись жили в Америці, й опісля виїхали в совєтську Україну. Деяких з них гр. Задойко знав навіть дуже добре особисто. Ці нещасливці розказували йому жахливі річи. Вони благали порятунку, щоб видобутися якось назад до Америки. Ціла так звана „селянсько - робітнича" большевицька влада — говорили вони — це страшний блоф. Большевицький уряд у немилосердний спосіб використовує робітників, гірше ніж якийнебудь капіталістичний устрій на світі. Живуть вони у великій нужді, а одинокі предмети, що нагадують їм колишній добробут, це ті річи, що колись вони їх привезли з собою з Америки. Набрали вони теж національного переконання та стали українськими патріотами. Одного з них за співання „Ще не вмерла Україна" засудили на десять літ тюрми, другого на пять. Одначе як їх узяли, то ніхто вже від них не має ніякої вістки. Коли вони говорили з гром. Задойком, то позамикали вікна. Говорили півголосом, бо всюди повно шпигунів і донощиків. Багато з них навернулися до релігії, в якій шукають порятунку.

Написи по стаціях і урядах українські. Одначе в урядуванні переважає московська мова.

Москва ріжниться дуже від всіх українських міст. Пізнати відразу, що це столиця іншого народу. Навіть обличчя людей зовсім відмінні від українських, а також зверхний вигляд будинків, характер людей і т. п. Одначе добробуту і там не видно.

Совєти — говорив гром. Задойко — це слаба держава. Напору якоїсь чужої сили вони довго не видержать.

При кінці згадав іще гр. Задойко й про Польщу. Змалював її теж у чорних красках. І в Польщі загал дуже бідує. Ріжниця між Совєтами і Польщею, щодо їх економічного багатства, хіба та, що в Совєтах крамниці порожні і нема що купувати, а в Польщі крамниці повні ріжних продуктів, але люди не мають грошей, щоб їх купувати.

ЯК НІМЕЦЬКІ МАТЕРІ ВИХОВУЮТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ

Після світової війни, після програної Німеччини, здавалося, що треба буде дуже-дуже багато літ, заки Німеччина піднесеться до своєї колишньої могучости. Були й такі, що твердили, що німецький нарід вже ніколи не піднесеться з цього упадку. А проте — не минуло й двайцять літ, як Німеччина стала знову одною з наймогутніших держав світу. Як це сталося? Поміг хто німцям стати на ноги? Мають аж стільки приятелів у світі?

Ні, ніхто їм не поміг крім них самих. Є в німецькій мові вірш:

Ich will! Das Wort ist maechtig.
Spricht's einer ernst und still,
die Sterne reist vom Himmel
das eine Wort: ich will!

що в перекладі на нашу мову звучить: „Хочу. Це слово могутнє. Коли сказати його поважно й у таємниці, то зорі з неба можна дістати оцим одним словом: хочу". Так, і німці справді досягли зір з неба.

Але — до відбудови могучости держави й нації запрягли вони всі верстви народу, почавши від молоді. Почесна роля у відбудові держави припала німкині-мамі. Ось, як німецькі мами виховують своїх дітей, майбутніх горожан німецької держави.

Дитину змалку вже виховують на героя. Вже в перших літах свойого життя дитина чує з уст мами-батька, що „Німеччина понад усе!", що ніхто иний, а німець має бути „паном світу".

Коли дитина зранить собі ніжку, чи ручку й плаче з того приводу, то німецька мама каже:

— На війні воякові відрубають ногу й він не плаче, а ти за дурницю плачеш? І це має бути німецька дитина?

Німецька мама вчить дитину нових законів німецького народу, заледви дитина починає щось розуміти: правда це сила. Тільки на власні сили можна числити. Треба мечем і вогнем поширювати границі своєї держави. Не наука панує над силою, але сила над наукою. Приклад: висококультурних греків завоювали сильні, але з малою культурою римляни. Знову римську державу підбив дикий, але войовничий варвар.

Навіть у нашій історії є приклади на потвердження цеї правди: Святослав Завойовник розбив висококультурних греків і болгар.

Німецькі матері вчать своїх синів не тільки жертвувати для батьківщини, але й не жаліти за тим, що жертвувалося. Наші стрільці теж „Як в бій ішли, то співали і зо співом умирали..." І перед українською мамою стоять тяжкі завдання: мусить не тільки навчити своїх дітей любити батьківщину, але навчити їх жертвувати для тої батьківщини. А себе, себе українська мама має навчити найтяжчого: не дорікати ані собі, ані синові, коли син той віддасть своє молоде життя для справи народу... — („Жіноча Доля"). Б. З.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук заборонюється. — Авторські права застережені.

(10)

Володько слухає такі оповідання з насолодою. Він уявляє собі бої, наступи „наших", мертвих, ранених...

— Ах, що того отіею залізницею вчора повезли... Що його повезли. Трицять ешалонів ранених. Все на Київ, все десь туди. Ех, перекалічать народу, говорив якийсь місцевий дядько.

— Що тобі день, що ніч, — продовжував він, — уже безупинно везуть: туди здорових, назад калік.

— То звісно! Війна...

— Тилявка! Тилявка! Наступай! — чути викрик старости.

Дядьки уривають гутірку і спішать до своїх возів.

— Андрущук Полікарп! Скорей! Мігом!...

Андрущук Полікарп, грубенький шпакований дядько, хапається за віжки, цвьогає батогом по конях і під'їджає...

Руки його тремтять, сидить напружено. Коні його і не злі, і не добрі. Підходять військові, міряють зріст, дивляться на зуби, випробовують силу ніг.

— Не гадіітся! Поезжай! Следующій!

„Следующій" Антощук Петро. Попередній тимчасом дістає посвідку, що відбув мобілізацію з поміткою категорії його коней.

Матвій часто протискався наперед, щоб побачити, які коні приймають. Виявилось, що такі, як його, не підходять для війська. Покищо це перша мобілізація і вибирають самі найкращі.

— Довбенко Матвей!...

— Єсть! Вйо! Вйо! Скорше! Треба спішити, бо ще дуже багато людей. Хто підїжджає повільніше, того підгонить нагаєм козак. Володько сидить на возі за батьком.

Коні тільки поміряли. Не підходять. Малі. Далі не дивилися. Віз не годиться.

— Отвалівай!...

Трохи гірша доля стрінула Стратона. Його зупинили на довше. Міряли, обдивлялися. Стратон увесь, як на шпильках. Уся надія на те, що „шпак" не має ще досить літ. Але „старший шпак" підійшов у повноті під міру.

— Годен! Кавалерія! Отвалівай!

У Стратона затремтіли уста. Він нервово сіпнув за віжки, і навіть чомусь цьвйогнув батогом по конях, чого ніколи не робив. Не міг ніколи вдарити коня. Кінь мусів бути такий, що від одного — вйо! — йшов.

— Не бось, атец! Деньгі достанеш... Другую лошадь купіш! — говорили йому старшини. Коли відїхав на бік, де зупинялися ті, у яких „записано", до Стратона підійшло багато людей, підійшов Матвій і, не витерпівши, оферею, щоб не підлізти якому сердитому козакові під ноги, підійшов Володько.

— А скільки дадуть? — питали Стратона.

Той часто, ніби соромлячись, кліпає очима й говорить:

— А хто його знає... Ось дали „бамажку"... Йди з нею тепер, домагайся... А може ще в ніжку наженуть. Таке то...

— Но, то вже ні. Рублів вісімдесять дадуть.

А все таки шкода.

— То тепер ще нічого. Ще вибирають... Тепер тільки перший сорт збирають... От що то далі буде...

— Добра не буде... Це знаємо...

Володько в той час уважно розглядає „принятого" Стратонового шпака. Гарний, статочний кінь... Рівний, як нанка. Дивиться собі весело і байдуже, високо піднявши легку з наогстренними вухами голову.

Він зовсім, мабуть, не знає, яка доля чекає його. Ось був у Стратона. У нього стайня у старій батрацькій кухні. Тепла, простора, чиста. Стратон ходив за ним, як за дитиною. Син його Максим що дня нощує коло коней, щоби, боронь Боже, їх хто не виволік їх.

А тепер ось тут... А завтра? Хто знає. Заберуть, відвезуть у гори Карпати, де „солдатскіє кості под снігом лежать", як у пісні співають.

І дадуть того шпака якомусь козакові. Той осідлає його і поїде „в атаку". Це, мабуть, не проста річ... А коневі що? Байдуже...

— Гі-гі-гі! — довго і протяжно зненацька загиржав... Кілька разів повоувив стрижними тонкими вухами. Ніздрі роздуваються також неспокійно.

„А може він також все розуміє"? — думає Володько. „Може він чує... Хто його розбере?!"

До дому верталися не всі разом. Їхали, хто коли хотів. Коней і возів „приняли" мало. Матвій не втратив ще нічого.

III.

Осінь проходить майже спокійно. Розпочалася школа. У чила сама вчителька, бо вчитель пішов до Кремянця, щоб висвятитися на діякона. Кажуть, щоб не йти на війну. „Псаломщик" також почав частенько їздити до Кремянця і також у короткому часі почав відпускати коси та одягати довгий з широкими рукавами одяг.

Наука Володькові одна забава. Ходить уже з ним і Хведот, пішло двоє дівчат Тарасових — Устя і Мотря. Пішла Кузьмова Ганна, Іванів Хведір, Хомів Олексійчик... Ціла армія школярів з самих дерманців.

Володько „старий" школяр — другогрупник. У нього вже не порожня торбина, як у першогрупників. О, ні. У нього торбинка набита книгами. Там „Закон Божій". Там читанка, рік ІІ. Там „задачнік" з мудрими задачами на додавання, віднимання, множення і ділення. Там навіть „Граматіка русскаво язика" зі „склоненіями і спряженіями". А щоби більше було книжок, то Володько мавсіди брав у книгозбірні якусь „інтересну" книжечку почитати. Бо що йому наука? Чистий собі плювак. Сів, прочитав і є...

Робили школярі війну. По виході зі школи ділилися на германців і „наших" і давай. Поки ще був учитель, то за війну суворо карався. Учителька також не любила давати попусту, та хібаж тут справишся з отими бельбасами? Почали робити, що їм хочеться.

(Далі буде).

Поручення.

Купець висилає замовлення до достащика: „Негайно висилати шістьдесять кіп яєць. Коли добрі, пішлю чек". Купець у відповідь дістав телеграму: „Прошу негайно вислати чек. Коли добрий, вишлю яйця".

ПОВІДОМЛЕННЯ
ДЛЯ УРЯДНИКІВ СОЮЗОВИХ ВІДДІЛІВ

З PITTSBURGH, Mc KEES ROCKS, Mc KEESPORT, CARNEGIE, AMBRIDGE, MONESSEN, FORD CITY, RANKIN, JEANNETTE, LATROBE, NEW CASTLE, NEW ALEXANDRIA, ETNA, EXPORT, BENTLEYVILLE, ALIQUIPPA, SLICKVILLE, DONORA, WEST NEWTON, NEW KENSINGTON, BUTLER, LEECHBURG, ISELIN, PA., I WHEELING, W. VA.

Отсим подаю до відома, що

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 РОКУ
В ГОДИНІ 2-гій ПОПОЛУДНІ

відбудуться

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ УКР. КАТ. ЦЕРКВИ
7th Street, Corner Carson, S. S. Pittsburgh, Pa.

На збори повинні конечно прийти урядники наступних Союзових відділів: 24, 41, 53, 56, 61, 63, 74, 82, 89, 91, 96, 101, 109, 118, 120, 126, 128, 132, 134, 136, 161, 166, 212, 232, 255, 276, 296, 329, 338, 360, 384, 396 і 400. На тих зборах буде приявний гол. рек. секретар Д. Галичин та говоритиме про справи У. Н. Союзу.

В. МАЛЕВИЧ, заст. гол. предсідника. 214,20,22

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1936 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

Від.:
1. Сквер Данна М., Сквер Евген.
2. Русиняк Іван, Русиняк Григорій.
9. Качмарик Петро.
23. Труш Анна.
25. Курляк Степан.
27. Ґремяк Адам.
31. Томко Іван, Стах Іван, Процак Анна, Козла Стефан.
36. Хомин Маґда.
40. Гаврилів Марія, Вітковський Володимир.
43. Рушен Станислав.
51. Кухар Юлія.
53. Микитюк Іван.
56. Канюк Мирослав, Зен Іван, Шелева Настазія.
58. Струж Теодозія.
59. Смігельский Олена Н.
63. Тертичний Юлія, Бобак Марія.
69. Крицун Дмитро, Стецько Володимир.
76. Третяк Іван, Дацковський Антін, Гузар Михайло, Васильків Стефан, Горішний Олекса.
80. Дутчак Параня, Кобітка Марія.
86. Маік Олена, Височанська Ольга.
90. Смолок Василь, Дзюгла Іван, Гутник Семен, Чередарчук Василь, Комарницький Стефан, Чепа Теодор, Вольчанська Ева, Сидор Юстина, Жолобайлюк Анна, Дудун Катря.
93. Микитин Каролина.
94. Машталер Володимир.
96. Костек Анна, Товарницька Марія, Гавриляк Соломон.
99. Федаш Михайло.
102. Мучковський Йосиф, Мацьковський Кедьо Василь, Підсадний Анна, Бусько Анастазія.
103. Шупяна Катерина, Брендзей Михайло.
106. Бараболяк Пилип, Васильців Олена К.
112. Василь Никола, Кобиланська Розалія, Коберська Йоанна.
117. Хомицький Іван.
124. Драбик Никола, Кобасюк Марта, Віщук Іван, Романський Михайло, Білоус Петро.
125. Яворська Петронелля.
126. Дидів Марія.
127. Яблонська Марія.
132. Гордійчук Марія.
133. Скібяк Анна Р.
134. Ґац Юлія.
136. Гаврильчак Никола, Кос Никола, Дичко Михайло, Рибак Анна.
137. Яворська Анна, Яворська Марія.
141. Флис Юрій, Коломиець Михайло, Коломиець Марія.
147. Романец Юстина, Лобус Марія, Кривушина Зофія.
158. Заверуха Ольга.
164. Кукурило Михайло, Паркер Анна.
166. Тимцьо Юлія.
168. Базан Дмитро, Паньків Ольга, Нагребний Теодор.
170. Максимович Йосиф, Павлик Ольга.
175. Владичак Іван, Градовський Андрій.
181. Швец Марія.
183. Михаленко Йосифа, Тимочко Ольга.
194. Гошовський Василь.
196. Костюк Олена.
204. Гайдамака Теодозія, Авраменко Павлина, Канцірук Зофія, Ґула Пилип Р., Кузьо Володимир, Цимбала Стефан, Кузьов Михайло, Ґула Юрій, Лисяк Вероника.
217. Дацьо Марія.
219. Наконечний Семен, Дорошенько Іван.
220. Саган Петро.
221. Дяк Михайло.
226. Булавінец Йосиф, Стоков Антін.
229. Параска Татіянна.
234. Кобран Марія.
237. Михалиця Ізидор М.
239. Сопко Михайло.
243. Кređенс Тацька, Янсевич Анна, Шпорлук Антонина, Парійчук Анна.
252. Грибик Іван Др.
255. Ковальчик Анна.
269. Капітон Павло.
270. Салюк Павлина, Піґура Марія.
273. Волошин Анна.
275. Кіндзерська Сташка.
276. Матияш Йосиф.
277. Гнатюк Текля, Процик Захарій, Хорнат Михайло.
278. Головата Марія, Іванів Анна.
282. Флесак Володимир, Прибило Володимир.
288. Ялтимик Василь, Остапчук Ольга.
290. Петрик Іван, Цілінський Юліян.
292. Ящук Зофія, Шенкарук Іван, Малик Ірина.
296. Ковалик Теодор, Дуткевич Михайло.
307. Бабій Володимир.
316. Петрів Іван, Пілук Іван.
317. Маринюк Іван, Фурґаль Михайло.
330. Коцюба Стефан, Коцюба Юлія.
336. Іваночко Михайло.
359. Білоус Катерина, Білоус Василь.
361. Лібович Юрій, Ксьондзик Омелян, Угорчак Антін, Притуляк Анна, Хмілевська Марія, Богачик Олена.
366. Обуховська Ґеноефа.
369. Олексин Петро.
379. Пилипів Іван, Сачавський Богдан, Воробець Стефан.
385. Шабатура Омелян.
386. Кучмак Павло.
388. Паньків Татіянна, Баран Зофія, Михальчевич Павлина, Соломчак Анна, Лемцьо Константин, Верещак Михайло, Барон Теодор.
396. Романів Юлія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

7. Новий Петро, Артин Ева, Томашовський Андрій.
10. Маряс Володимир,* Погода Іван, Погода Марія.
20. Барщовський Іван,* Богач Михайло, Миськів Михайло, Барщовська Анастазія.
24. Кудла Михайло.*
25. Мищишин Петро, Мищишин Анна.
28. Дубіцький Франко.
31. Брелик Франко.
37. Атаманчук Анна.
39. Беднар Войтих, Беднар Катерина, Фішер Анна.
43. Чарневський Віцентій С., Романовський Іван, Романовська Марія.
49. Подлузевич Михайло.
59. Лободинська Катерина, Лободинський Стефан.
61. Оріщак Марія, Уріщак Іван,* Уріщак Анна.
65. Бабула Григорій, Нагребецька Олена.
70. Лутвіняк Катерина.
78. Дронюк Анна, Косинський Михайло, Мацик Михайло, Молочняк Петро, Оліярчик Іван, Старжицький Семко, Вав珠шко Антін, Вавращко Циціля, Шиманський Франко, Дронюк Юрій, Котляр Теодор.
82. Старій Йосиф.*
95. Куц Захарій.
99. Зінковська Наталія.
100. Яницький Теодор.
102. Ганич Іван, Угрин Андрій.
103. Адамчук Михайло.
104. Гаврилко Іван, Гаврилко Марія Пацканик Марія.
106. Попадюк Дмитро.
121. Слободзян Олекса.
127. Кривий Федко.
131. Бойко Катерина.
135. Ґеферт Андрій, Терлецька Марія, Терлецький Михайло, Тунько Ілкола, Тунько Галя, Ґеферт Зофія.
137. Боровський Франко.
151. Артим Ева, Гримач Марія, Сокальський Ілько.
157. Зомчак Стефан.*
161. Строк Йосиф, Муха Никола, Коман Анна.
167. Ліщук Юрій, Ліщук Ірина, Василинюк Тома.
173. Халюс Никола, Халюс Варвара, Халюс Анна.
176. Добзинський Михайло.*
177. Семеген Анна.
214. Червоняк Василь.*
216. Тимущ Варвара.
219. Дорошенько Марія, Якнмів Дмитро.
220. Нурко Марія.
221. Чикало Григорій, Чикало Анна, Кравець Дмитро.
227. Рушняк Петро, Звір Катерина, Рушняк Ева.
229. Мияк Іван.
234. Портман Марія.
238. Медвідь Стефан.
276. Баландят Катерина, Андрусишин Петро.*
294. Гуменюк Йосифа, Гуменюк Марія, Гуменюк Дмитро.
300. Кікта Петро, Бучко Михайло.
304. Цар Петро.
310. Шимко Павлина, Шимко Василь.
317. Петришин Катерина, Чернакович Марія.
318. Бомба Марія.
319 Коник Михайло.
339. Бішко Агафія.
342. Бубняк Анастазія, Вадяк Олена, Вадяк Володимир.
352. Левчишин Теодор.
359. Бурачек Анастазія.
361. Семенів Андрій, Мищук Параска, Кикіш Йосиф, Мищук Іван,* Чорний Петро.
370. Гудима Марта.
371. Процик Никола.
388. Криворука Теодор.*
396. Тимків Розалія, Тимків Василь.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

Від.:
25. о. Струтинський Никола.
39. Клачко Юстина, Клач Яким, Клачко Марія.
59. Галькович Никола.
66. Луців Стефан.
83. Витяж Петро.*
88. Мудрик Марія, Микитюк Деметріюс о.
106. Зелінка Марія.
147. Саранчак Іван.
171. Милянович Олена.
344. Земняк Розалія, Зімняк Панько.
361. Угорчак Семен.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

Від.:
2. Русиняк Василь,* Русиняк Павло.*
7. Шашко Ольга.
86. Височанський Михайло.*
178. Петрик Марія.
226. Кизинко Іван.*
375. Дубик Іван.

ЧЛЕНИ ПЕРЕНЕСЕНІ ЗІ СТАРОГО РОДУ ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

Від.:
83. 1 Членів.
312. 6 „

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

1. Товт Іван, Клебан Феня, Фридман Йосиф, Клебан Йосиф.
8. Бабій Йосиф.*
9. Вербіцький Михайло, Кормаш Текля, Кормаш Никола, Гевчук Павло, Старовецька Анна, Блашко Андрій.
18. Зопко Никола, Федишин Іван, Гапій Михайло.
22. Боруцький Володимир.*
24. Кріль Стефан.*
29. Говард Фелч Петро, Кулява Францішка.
33. Брус Магдалена, Махник Розалія, Бурдяк Анна.
35. Пеленська Марія.
38. Гулик Іван.*
39. Глива Василь, Бура Текля.
40. Вітковська Анастазія, Вітковський Йосиф.
54. Дзюба Никола.
55. Яечник Антін.
56. Стефанишин Ева.
58. Кузьо Стефанія.
59. Галькевич Михайло.*
64. Атаманець Семен.
65. Ванат Олена.
68. Ливицький Антін.
82. Балик Йосиф.
84. Дудко Володимир,* Клубчак Анна.
85. Борецький Прокоп, Корницький Василь.
86. Бурда Теодор, Бурда Марія, Стахнів Теодор.
96. Король Стефан, Кемпа Никола, Вольчко Семен, Ціміхуд Стефан, Мандзяк Марія, Губіцький Петро, Гриб Стефан.
97. Грубяк Костка.
98. Гевчук Танас.
99. Бортник Розалія Л., Ґрабас Зигмунд.*
100. Гальман Марія.
102. Катинський Василь Любомір,* Павлина Олена, Сенчина Стефанія, Лах Анна.
104. Соньо Олена, Сеньо Ольга.
105. Клучник Зофія, Мричко Анна, Мричко Василь.
108. Віркіовська Олена.
112. Войдац Марія.
114. Пахолец Йосифа.
126. Напованець Йосиф.
127. Блідей Іван, Качор Текля, Качор Лука.
129. Дзярський Мартин,* Дзярська Евгенія, Олексів Іван.*
130. Тимчів Лікерія.
132. Білінська Стефанія.
133. Будник Антін, Вессон Текля.
135. Зіз Стефан, Зіз Текля.
144. Бобола Іван,* Бобола Станислав.*
147. Лабатій Василь,* Лабатій Іван,* Винар Віктор,* Ярема Стефан,*
152. Смагула Йосиф, Смагула Никола,* Смагула Андрій.*
155. Пашула Володимир,* Жайлик Ілько, Грабінський Олекса, Грабінька Юлія.
158. Малець А. Іван, Русин Олекса, Бáлько Василь, Яринський Юрій.
162. Ґеда Йосифа, Дзюба Анна, Дзюба Никола, Майбук Ярмило, Поташ Стефан.
168. Гладун Анна, Космина Юрій.*
170. Довгопола Ольга.
176. Грин Петро, Дзюган Михайло, ванюта Роман, Хрущ Петро, Семкович Лука, Бричка Іван.
179. Хрун Анна, Паращак Анна.
185. Олійник Евдокія.
192. Будник Михайло, Будник Катерина.
193. Трач Йосиф, Діямонд Марія.
200. Гейда Станислав.*
201. Борецький Григорій, Фемяк Павло.
204. Новицька Анастазія.
210. Питляр Олекса.
211. Трач Марія.
213. Кузенко Никола,* Кобрин Іван.*
217. Шкапій Володимир,* Матвійшин Іван.
220. Демко Евстахій,* Сняданко Стефанія, Сняданко Анна, Сняданко Іван.
229. Пшибельський Яків.
230. Горбаль Евдохія Горбаль Теодор.
237. Кацюбан Пилип, Коцюбан Стася, Кацюбан Розалія.
243. Менцінський Теодозій.
251. Пелех Михайло.
252. Масний Василь.
253. Шабан Григорій.
266. Сивик Стефан.
270. Рубінович Ірина.
292. Злочовська Марія Л., Сисак Анна, Пасовестій Олена, Мариняк Катерина, Коваль Анна, Ґурняк Іван.
294. Куріскін Зофія.
296. Лобур Василь.*
304. Попелюк Андрій.
310. Венгрінович Володимир, Венгрінович Володимир.
316. Ковтун Олена.
326. Гнатко Іван, Гнатко Йосиф,* Гнатко Михайло, Ґашковська Соломея, Ґошковський Едвард,* Гнатко Марія.
330. Андрійчин Анна, Скаськів Михайло, Скаськів Варвара.
334. Гомзак Никола.*
336. Загаевич Василь, Садовський, Михайло.
338. Хомош Іван, Богдан Марія, Крайнак Іван, Бачинський Володимир.*
342. Лещак Михайло, Кіра Марія, Клебан Тадей,* Ґураль Іван, Вадяк Анна, Кіра Никола, Менда Михайло.
352. Камінська Зофія.
354. Дзюра Петро.
361. Цебрінський Стефан, Михалович Меланія, Шевчук Петро,* Шевчук Йосифа, Шевчук Михайло,* Ґапанович Семен.
365. Ґулик Іван, Малик Анна, Малик Стефан, Ґулик Марія, Стефанов Федор.
367. Мацик Теодор, Рудий Терефон, Микитин Мирослав,* Рудий Павлина.
369. Мацíканич Марія.
370. Дикун Стефан, Гузар Константин.
375. Демчик Стефан.
388. Никляш Каролина, Никляш Яків.
396. Катеринак Анна, Катериняк Зофія.
401. Рантович Іван.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

Від.:
25. Милянович Олена.
34. Галькович Никола.
39. Струтинський Никола.
63. Бек Іван.
78. Саранчак Іван.
125. Зелінка Марія.
141. Михалюк Кирило.
146. Прибила Юрій, Прибила Михайло.*
326. Романишин Григорій, Романишин Евдокія, Романишин Стефан.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС.

2. Русиняк Павло,* Русиняк Василь.*
86. Височанський Михайло.*
178. Петрик Марія.
226. Кизинко Іван.*
375. Дубик Іван.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

2. Русиняк Іван,* Русиняк Грогорій.*
4. Смакула Андрій.
12. Федорчак Іван.
78. Мацiовський Володимир.
91. Войнович Ева.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

16. Терпелевич, Михайло.
137. Карп Стефан, Карп Катерина.
242. Криба Ева.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

Від.:
45. Рибакова Анастазія.
106. Войтович Катерина.
156. Береський Йосиф.
221. Луцьків Петро.
229. Гайдучок Параска.
230. Перич Розалія.
333. Поточняк Никола.
349. Притула Іван.
361. Ґанґі Юлія.
365. Грицай Кароль.
381. Лусик Марія.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1936 р. було в У. Н. Союзі повнолітніх членів	21,224
В місяці серпні 1936 р. принято нових	183
В місяці серпні 1936 р. принято наново	124
В місяці серпні 1936 р. принято з переступними листами	16
В місяці серпні 1936 р. принято з інших кляс	12
В місяці серпні 1936 р. перенесено зі старого до нового роду обезпечення	7
Разом	21,566
В місяці серпні 1936 р. суспендовано	205
В місяці серпні 1936 р. відійшли з перест. листами	13
В місяці серпні 1936 р. відійшли до інших кляс	11
В місяці серпні 1936 у. перенесено зі старого до нового роду обезпечення	7
В місяці серпні 1936 р. відійшли на безпл. продовження	4
В місяці серпні 1936 р. відійшли зі зворотом в готівці	6
В місяці серпні 1936 померли	11
Разом	251
З кінцем серпня 1936 р. в У. Н. С. було дорослих членів	21,309

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД.

В класі Д.	на $ 100	1
В класі А.	на $ 250	14
В класі А.А.	на $ 500	149
В класі В.	на $ 750	26
В класі С.	на $1000	297
В класі В.В.	на $1500	9
В класі С.С.	на *2000	2

НОВІ РОДИ.

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	373
В клясі О-1000	на $000	282
В клясі О-1500	на $1500	3
В клясі О-2000	на $2000	2
В клясі О-2550	на $2500	—
В клясі О-3000	на $3000	—

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	732
В клясі Р-1000	на $1000	481
В клясі Р-1500	на $1500	4
В клясі Р-2000	на $2000	4
В клясі Р-2500	на $2500	—
В клясі Р-3000	на $3000	—

Обезпечення платне за життя в вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	490
В клясі Е-1000	на $1000	189
В клясі Е-1500	на $1500	4
В клясі Е-2000	на $2000	1
В клясі Е-2500	на $2500	—
В клясі Е-3000	на $3000	—

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

В клясі W- 500	на $ 500	890
В клясі W-1000	на $1000	2,081
В клясі W-1500	на $1500	6
В клясі W-2000	на $2000	4
В клясі W-3000	на $3000	1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі Т- 100	на $ 100	5
В клясі Т- 250	на $ 250	240
В клясі Т- 500	на $ 500	4,312
В клясі Т- 750	на $ 750	659
В клясі Т-1000	на $1000	9,763
В клясі Т-1500	на $1500	222
В клясі Т-2000	на $2000	63
	Разом	21,309

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

Від.:
59. Лободинська Анна, Лободинська Зофія, Лободинська Марія, Лободинська Стефанія.
75. Маґола Розалія, Маґола Ольга.
76. Горішний Йосиф.
80. Тимків Евдохія.
90. Комарніцька Йосифа, Комарніцький Антін, Комарніцький Микола, Комарніцякий Михайло.
96. Соболь Розалія.
102. Мацковська Розалія Марія, Кедьо Василь, Підсадний Петро, Підсадний Павло.
123. Білецький Мирон.
164. Пухир Ольга, Луців Олена, Кукурило Теодор, Скротська Галюшя 3, Скротський Ярослав 2.
174. Каганич Марія.
200. Кравец Олена.
204. Сичак Юрій 2, Ошуст Ольга 2, Ісанська Павлина 2, Кобан Іван, Кобан Ева, Цимбала Евгенія.
221. Токаревич Наталія, Люба.
227. Сахар Юрій.
243. Романюк Роман.
254. Андрусів Богдан, Андрусів Евгенія.
260. Улян Йосиф.
271. Селевач Леон.
283. Зобків Данило.
319. Тріщук Параска, Тріщук Марія. 361. Олексів Ярослав Д. 3.
396. Федунок Ольга.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

Від.:
10. Погода Олена, Погода Тадеуш, Погода Емілія, Погода Олекса, Погода Текля, Погода Ольга.
61. Уріщак Катерина, Уріщак Йосиф, Уріщак Людвіґа.
65. Бабула Марія, Бабула Ольга, Бабула Павло, Бабула Василь.
78. Дронюк Никола, Шморгун Лев, Вавращко Франко, Вавращко Тома, Вавращко Ванда, Вавращко Вавіна.
102. Угрин Олекса Д., Угрин Олена Е.
106. Попадюк Никола, Попадюк Ольга.
147. Моло Стефан, Моло Марія, Моло Григорій, Моло Петро, Вавришко Іван.
151. Артим Розалія, Артим Стефан, Артим Стефанія.
173. Халус Катерина, Халус Михайло, Халус Іван.
234. Фуртас Катерина, Фуртас Марія.
260. Буй Володимир.
274. Кіт Стефан.
294. Гуменюк Олекса, Гуменюк Ольга, Гуменюк Володимир.
317. Петришин Іван.
342. Вадяк Йосиф, Вадяк Евгень.
359. Бурачик Анна, Швец Олеся, Швец Ольга, Швец Михайло.
371. Процик Олена.
396. Тимків Володимир, Тимків Зофія.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

Від.:
39. Клачко Теодор, Клачко Ева.
66. Луців Володимир, Луців Мирослав.
361. Угорчак Антін.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

Від.:
121. Мандрик Ярослав.
375. Маевський Григорій 4.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

Від.:
8. Бабій Павло.
18. Зопко Олена, Зопко Павлина.
40. Вутковський Стефан, Вітковський Йосиф.
50. Дзяд Дмитро.
58. Романів Йосиф, Романів Бронислава.
64. Атаманец Олена, Атаманец Павлина.
84. Ванат Ольга.
85. Борецький Іван, Борецька Юстина, Борецький Володимир, Корнацький Едвард.
88. Панчишин Олена, Шеґда Веслій Андрій, Шеґда Катерина.
96. Цімíхут Володимир.
112. Проців Павлина.
144. Панко Марія, Панко Анна.
201. Фемяк Петро.
204. Висоцька Віра 2.
221. Скоцилас Михайло, Скоцилас Катерина.
277. Коцюбан Розалія, Волський Володимир, Волський Грогорій.
242. Угрин Ольга, Угрин Марія, Угрин Олена, Угрин Михайло, Угрин Стефан.
243. Мінцінський Ярослав.
251. Пелех Олена.
268. Ґоршко Анна, Ґоршко Стефан.
292. Пасовеста Олена М.
306. Спуґаний Станислав, Спуганий Іван, Спуґаний Катерина.
316. Падучак Марія, Падучак Петро, Кучмій Марія.
326. Гнатко Олена, Гнатко Володимир, Гнатко Анна, Гнатко Василь, Гнатко Іван, Гнатко Данило, Романишин Василь.
330. Скаськів Володимир, Скаськів Богдан.
342. Ґураль Андрій.
350. Сливінський Омелян.
365. Малик Марія, Малик Олекса, Малик Федор.
367. Рудий Річард, Мацик Йосиф.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

Від.:
1. Сквер Евген.
9. Качмарик Петро.
23. Труш Анна.
27. Ґремяк Адам.
31. Процак Анна, Стах Іван, Томко Іван, Козла Стефан.
40. Гаврилів Марія, Вітковський Владек.
53. Микитюк Іван.
56. Конюк Мирослав, Зень Іван, Шелева Анастазія.
59. Шміґельска Олена.
63. Бобак Марія, Тертична Юлія.
76. Гузар Михайло, Васильків Стефан, Горішний Олекса.
80. Кобіта Марія, Дутчак Паранія.
86. Маік Олена, Височанська Ольга.
90. Сидор Юстина, Гутник Семен, Чередорчук Василь, Комарницький Стефан, Смолак Василь, Дзюгла Іван Золобайлюк Анна, Дудун Катря, Чепа Теодор, Вольчанська Ева К.
94. Машталяр Володимир.
96. Костик Анна, Гаврилак Соломон, Товарницька Марія.
99. Федаш Михайло.
102. Мацковський Йосиф. Бусько Анастазія.
103. Брензій Михайло, Шупяна Катерина.
106. Васильців Олена.
112. Василь Никола, Кобиланська Розалія, Коберська Йоанна.
124. Білоус Петро, Романський Михайло, Драбик Никола, Кобасюк Марта, Віщук Іван.
132. Гордійчук Марія.
133. Скібяк Анна.
136. Рибак Анна, Дичка Михайло, Кос Никола, Гаврильчак Никола.
137. Яворська Марія, Яворська Анна.
147. Ярема Марія.
158. Заверуха Ольга.
168. Нагребний Теодор, Базан Дмитро, Паньків Ольга.
170. Павлик Ольга.
181. Швец Марія.
196. Костюк Олена.
217. Дацьо Марія.
219. Дорошенько Іван.
220. Саган Петро.
221. Дяк Михайло.
234. Кобрин Марія.
237. Михайлиця Ізидор Мирослав.
239. Сопко Михайло.
243. Шпорлюк Антонина, Порійчук Анна, Креденс Тацька, Янсевич Анна.
269. Капітан Павло.
270. Салюк Павлина, Піґура Марія.
273. Волошин Анна.
275. Кіндзрська Сташка.
277. Гнатюк Текля, Хорнат Михайло.
278. Іванів Анна, Головата Марія.
288. Остапчук Ольга, Артимик Василь.
290. Цілінський Юліян, Петрик Іван.
296. Дуткевич Михайло.
307. Бабій Володимир.
316. Петрів Іван.
317. Маринюк Іван, Фурґаль Михайло.
336. Іваночко Михайло.
361. Угорчак Антін, Ксьондзик Омелян.
366. Обуховська Ґеноефа.
379. Сачавський Богдан, Пилипів Іван, Воробець Стефан.
385. Шабатура Омелян.
386. Кучмак Павло.
388. Баран Зофія, Баран Теодор, Паньків Татіяна, Лемцьо Константин, Верещак Михайло, Михальцевич Павлина, Соломчак Анна.
396. Романів Юлія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

Від.:
121. Мадрик Ярослав.
375. Маевський Григорій.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ІЗ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

Від.:
396. Сташко Теодор.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

Від.:
196. Баричко Марія.
242. Криба Тома, Криба Елисавета.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1936 р. було в У. Н. С. дітей членів	8,256
В місяці серпні 1936 р. принято нових	50
В місяці серпні 1936 р. принято наново	52
В місяці серпні 1936 р. принято з переступ. листами	5
В місяці серпні 1936 р. принято з інших кляс	5
Разом	8,368
В місяці серпні 1936 р. суспендовано	66
В місяці серпні 1936 р. відійшли до старших чл. У. Н. С.	114
В місяці серпні 1936 р. відійшли до інших кляс	2
В місяці серпні 1936 р. відійшли на безпл. продовження	3
В місяці серпні 1936 р. відійшли зі зворотом в готівці	1
Разом	186
З кінцем серпня 1936 р. в У. Н. оюзі було дітей членів	8,182

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	6,246
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,674
В клясі 3-ій за 50 цнт. місячної вкладки	262
Разом	8,182

УВАГА,

котру кожний відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати й відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за серпень 1936. року суспендованими, якщо бажають бути принятими наново в члени У. Н. Союза, повинні зголоситись до своїх відділів у протягу трицятьох (30) днів від дня опублиувания отсього повідомлення про їх суспензу та заплатити залеглі вкладки й інші належитости секретарям своїх відділів. Коли цього не зроблять до трицятьох днів від дня отсього повідомлення, то опісля будуть автоматично виключені з відділу і з Союза та втратять усі членські права, запомоги і привілеї, з винятком тих прав, які є застережені в нових родах обезпечення. Такі самі права й обмеження відносяться також до тих членів, які на протязі серпня 1936 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосилися з ними до інших правно існуючих відділів У. Н. Союза.

Дано в Джерзі Сити, Н. Дж., дня 16-го вересня 1936 р.

Дм. Галичин, гол. рек. сек.

— Що ти там читаєш, Івасю?

— Не знаю, мамо.

— Таж читаєш голосно!

— Так, мамо, одначе я не слухаю.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, подає до відома членам, що збори відбудуться 27. вересня, зараз по Богослуженню, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Обовязково всі члени мають прийти на збори, бо маємо важні справи до залагодження. Члени, котрі довгують більше як 3 місяці, як не заплатять бодай частини, будуть суспендовані. Просимо не занедбувати обовязків, бо можете зробити велику шкоду для вашої рідні. — Микола Гуль, предс.; Гавриїл Дацьків, кас.; Іван Дацьків, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВАГА СТАТИСТИКИ В ПОЛІТИЦІ

Ми, українці, дуже часто з завистю споглядаємо на італійців, німців, чи хочби поляків, або росіян, коли серед них є такі люди, що вибиваються на вищі позиції в американськім суспільно - політичнім життю. Такі люди, чи то на судових позиціях, в міських управах, в стейтовім, або федеральнім конґресі, приносять честь для тої національности, з якої походять. Крім цього вони помагають їй своїми впливами. За націю, яка видала в американськім політичнім життю великих людей, є кому обстати. Одно слово вищої особи нераз більше заважить, як тисячі голосів менших осіб. Ми, українці, це бачимо й поправді, робиться нам завидно.

Одначе як би ми замісць подивляти тих щасливих чужинців і завидувати їм, виконали те, що до нас належить, то ми побачилиб, що дістатись українцеві на якесь вище становище не булоб тяжче, як представникові іншого народу.

Серед українців є багато спосібних одиниць, які в нічому не уступають іншим національностям, але ті останні переліцитовують нас у своїй організованости.

Про нас уже знають трохи в Америці. Одначе знання американців про нас є мрячне і неконкретне. Скільки то разів ще нині приходиться нам відповідати американцям на такі питання: Хто то такі українці? Скільки їх? Де вони мешкають? Чи вони окрема нація? Чи мають свою окрему мову, свою культуру і т. п.? Відповіди на ці питання теж нам добре відомі. Нас 45 міліонів, ми стара нація, мешкаємо між Карпатами, Кавказом і Чорним морем, земля наша є одною з найбагатших на світі, маємо свою окрему мову, культуру, мистецтво, й ми не є те саме, що росіяни, чи поляки. Ми окрема нація.

Коли розмова ведеться в Америці, то ми ще додаємо: нас в Америці є три чверти міліона, маємо свою пресу, орґанізації і т. п.

Цею відповіддю ми звичайно зацікавлюємо американця. Він почувається так, неначе б відкрив невідому країну. Бо національність, що має 45 міліонів, що має таку славну культуру і мистецтво, а передовсім багатство, це неабияке відкриття. Довідавшись про це все, американець навіть попробує зробити з цих інформацій практичний ужиток; одначе поки він рішиться на якийсь конкретний крок, він наперед провірить ці інформації статистикою.

І ось тут зачинаються наші клопоти. Бо статистика майже в кожному відношенню є проти нас.

Нас в Америці є коло три чверти міліона старших, а з дітьми вдвоє більше. Одначе в часі перепису (цензусу) в 1936 році записалися як українці всього 58,000 осіб. Чужинець, прочитавши цю цифру, тільки здвигне раменами. Бо не треба забувати, що в Америці люди мають більше пошани до статистики, ніж у совєтській Росії.

Не знати, яким обставинам приписувати те недбальство, що таке велике число українських громадян не подало при списі своєї національности. Одначе треба тут підкреслити, що таке недбальство потім дуже мститься на нас усіх. Бо, як було сказано вище, чужинці всі відомости про нас точно провірюють статистичними даними й відповідно до них опісля нас трактують.

Ось живий приклад: Нині ми знаходимося в передвиборчій гарячці. Обидві американські партії, себто Республиканська і Демократична, серед інших чужинецьких відділів мають теж українські відділи. Одначе майже зправила вони ці відділи стараються зіпхнути на останнє місце та поставити їх нижче таких ґруп, як сирійська, вірменська й інші. Це тому, що статистика показує, що в Америці є дуже мале число українців. Ті українці, що працюють по тих відділах, мусять напружувати всі свої сили, щоби переконати американців, що українців є значно більше, що статистика є помилкова, що наш нарід є поділений між чотирьох окупантів і при статистиці наших людей зачислювали до одного з тих окупантів і т. п. Деколи вдається американця переконати, а деколи ні. А навіть, переконавши його, нераз це ще справи не поліпшує, бо хтось там „угорі" українську справу знов зіпхає на останнє місце, і зновуж таки тому, що проти нас говорить статистика.

Українці натрапляють на перешкоди ще також тому, що підчас вибирання горожанських паперів теж не записуються як українці. Та тут причиною не все буває недбалість. Причиною тут найчастіше буває це, що внаслідок того, що наша національність донедавна не була узнана окремою, при вибиранню горожанських паперів наших людей силою вписували як „росіяни", „поляки", „австрійці" і т. п.

Коли в найвищих штабах політичних партій виробляють пляни виборчих кампаній, вони наперед наймають до цього статистиків-фахівців, які на основі статистичних записок сортують усякі національности відповідно до їх числа та впливів. Опісля вони навіть виробляють ґрафічні схеми, де образово представляють, що котра ґрупа варт. У таких схемах поважне місце займають німці, італійці, литовці, а навіть поляки і росіяни. Видніють теж менші ґрупи, як сирійці, вірмени, скандинавці й т. д. Українці приходять на останку, а нераз, що ще гірше, українців зовсім не видко. І зновуж ті українці, що їм приходиться заступати свою національність, мусять обжиратися з тими особами, що ці схеми укладали, мусять переконувати їх, а вони на всі ці арґументи тільки витріщують очі й у відповідь тільки показують холодні цифри.

Одначе, щоб той образ не виглядав занадто понурий, треба додати, що нині нас в Америці далеко краще знають, ніж тому 20 літ. Ми зробили великий крок уперед. Своєю муравлиною працею ми навіть здобули собі серед американців повагу і довіря, так, що в деяких випадках нам навіть більше вірять ніж статистичним цифрам. Та всетаки, коли ми хочемо здобути собі поважніше місце в американській політиці, то не сміємо тільки покладатися на словні переконування. Ми мусимо подбати про наше гідне заступництво у статистичних списках. Бо усні переконування, без попертя статистики, дуже часто виглядають на блоферство. А блоферством навіть у політиці не можна їхати далеко. Тому справа належної і правдивої української статистики це не лише справа поодиноких осіб, але справа цілої української суспільности. Всі свідоміші українці на ріжних місцях повинні подбати про те, щоб списати точно число наших громадян, до котрої партії вони належать, яка у них орґанізована сила, евентуально, які політичні клюби, а передовсім повинні подбати про те, щоб усі наші громадяни записувалися під своїм власним українським іменем. Бо ми знаємо самі дуже добре, що родовитих росіян в Америці є дуже мало, що пораджаюча більшість наших громадян з Великої України, як теж із Закарпаття, записані як „Рошенс". І ось ці, по крові і кості українські громадяни своїм числом підтримують не своїх провідників, тільки чужих. Також знаємо, що в польському загальному числі є записана велика скількість наших громадян. Вони тим також скріпляють не своїх провідників, тільки польських, які перед американцями чваняться: дивіть, скільки нас є".

Недотягнення й помилки у статистичних списках ми можемо направити тільки своєю солідною і витревалою працею, себто записками всіх наших політичних клюбів, та їх членів, а понад усе записками всіх тих українців, що беруть по ріжних місцевостях участь у виборах. Щойно узброєні в річеві факти, ми зможемо пробити собі шлях в американській політиці, та замісць завидувати іншим народам, що вони мають на високих становищах своїх людей, ми зможемо туди післати власних.

Іван Баран,
Ню Йорк, Н. Й.

ІСТОРІЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Теперішню Демократичну Партію зорґанізували критики бувшої Федералістичної Партії. Ця остання повстала зараз після приняття конституції, а саме 1789 року. Цих критиків звали антифедералістами, котрі скоро сформувались у партію републиканців, серед котрих повстав повний розкол уже підчас третіх президентських виборів. Джеферсона, провідника тогочасних републиканців, прозвали „атеїстом", а Адамса „монархістом". Цього останнього вибрано президентом більшістю всього трьох голосів.

1800 року Републиканська Партія здобула провід на політичнім полі, бо Джеферсон переміг кандидата федералістів значною більшістю. Відтоді аж до 1829 року републиканці засідали у Білім Домі. Джеферсон, як плянтатор, був добре познайомлений з інтересами хліборобства. Він вірив і отверто говорив, що це найкращий елемент краю. Про торговлю та промисл, що творили міський пролетаріят, він мав слабу опінію і з огляду на те повів боротьбу проти капіталістичних намірів Гамилтона та партії федералістів.

Джеферсон теж стояв за низькі митні оплати та менші права конґресові, а більші стейтам, що привели до довгої політичної боротьби. Так як більшість сторонників Джеферсона не займалась ні торговлею ні промислом, високі митні оплати звичайно підвищали кошти їх прожитку, без жадних користей їм у заміну. Мабуть найбільша справа для автономії стейтів це була їх економічна та політична незалежність, чого стейти не мали перед 1800 роком.

Підчас довгого верхівництва републиканців зайшли основні економічні зміни, котрі скріпили ліве крило партії. Тимчасом з приморських стейтів населення помандрувало на захід, де на великім просторі поселились рухливі осадники. Там творились відмінні політичні думки від заможних купців на сході. Аграрний рух на полудні витворив теж поважну політичну ситуацію, прихильну для Джеферсона. Проти них пішли фінансісти та промисловці Нової Анґлії і середущих стейтів, робітники, фармери на заході та власники невільників. Коли 1828 року їх речник, Ендру Джексон, став президентом, републиканці перезвали себе демократами.

Між 1828 і 1860 роком демократи крім двох виграли всі президентські вибори та майже ввесь той час мали свою більшість у конґресі. Здавалося, що їх влада закріпилась на довго. Їх програма 1840 року подобалась хліборобам, бо була схожа з їх інтересами та доступно написана. За свого урядування вони понизили митні оплати, перервали державну поміч перевозовим компаніям, коли найвищий суд дозволив стейтовим банкам випустити паперові гроші.

Від 1850 року демократи почали тратити силу. Тоді маєтки компаній зросли на вартости та скоро виросли промислові міста. В той час повстало питання невільництва, котре причинилось до вирівнування демократичних рядів. Партія втратила багато фармерів на півночі і промисловців, що стояли за те, щоб державні землі на заході та полудневім заході роздано бідному населенню, а також були проти знижки митних оплат, що шкодило тим промислам, котрими вони керували. По упадку демократів, 1860 року, та закінченню домашньої війни, прийшли до влади републиканці і почали господарку за засадами Гамилтона, піддержуваними промисловцями цілого краю.

Між роками 1860 і 1913 демократам доводилось лиш два рази вибрати свого президента, а саме Ґровера Клівленда 1885 р. та знову 1893 р. Згодом ліве крило хліборобів кріпшало та зробило розкол серед републиканців 1896 року. 1912 знову наступив розлом серед републиканів через повстання Проґресивної Партії під проводом Теодора Рузвелта. З того скористали демократи, вибираючи президентом Вудрова Вилсона. Підчас його урядування, від 1913 до 1921, переведено в життя дещо з програми демократичної партії, між тим федеральну промислову комісію та закон проти тростів.

Будучи без влади від 1921 року, Демократична Партія знову здобула провід, вибираючи в осени 1932 року президентом Френклина Д. Рузвелта, котрий за пляном „Нового Розділу" переводить в життя точки програми своєї партії. Що буде дальше, покажуть найближчі вибори, котрі відбудуться першого вівтірка в листопаді.

ФЛІС.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виступ українських танцюристів.

У вівторок, 22. вересня ц. р., в год. 8.30 вечором, відбудеться в Центральному Парку в Ню Йорку, біля 77 вулиці, попис танків, співів і музики ріжних національностей. Влаштовує його „Фолк Фестівал" під наглядом заряду парків. В тій ціли заряд парків будує на парковому ставку спеціяльну сцену, як теж відповідне освітлення. Клюб Українських Танцюристів, що недавно зорґанізувався в Ню Йорку і вже кілька разів брав участь у подібних виступах у Ню Йорку та околиці, візьме теж участь у цьому пописі та вишле туди ґрупу своїх танцюристів, що відтанцюють низку українських танків.

КАРНЕҐІ, ПА.

Збори молоді й У. Н. Союз.

В неділю, дня 13. вересня, відбулися в Народнім Домі в Карнеґі збори місцевої української молоді в справі обзнайомлення молоді з ідеєю У. Н. Союзу. На тих зборах було до 30 молодих хлопців і дівчат. На збори прибув теж і місцевий парох о. Маріян Кучер з дружиною й інж. В. Малевич, заступник головного предсідника У. Н. Союзу.

Наради відкрив молитвою о. Кучер, що дві неділі заповідав ці збори і заохочував молодь на них прибути. А тепер щирими словами закликав молодь ставати в ряди У. Н. Союзу. А п. Малевич переповів коротко історію У. Н. Союзу та його значіння для української іміґрації. Зазначив, що оснування молодечого відділу У. Н. Союзу в Карнеґі буде найкращим виразом національної свідомости і патріотизму громади. Потім 22 присутні заявили готовість приступити до У. Н. Союзу, а між ними був і п. Йосиф Прокіп, новоприбулий молодий парохіяльний учитель.

До тимчасового уряду ввійшли: Володимир Патрош, предсідник; Марія Микита касієрка; Катерина Галущак, секретарка. Ухвалено резолюцію, в якій звернено ся до У. Н. Союзу з проханням приняти зголошених у члени орґанізації.

По закінченню нарад відбулася весела товариська забава, що затягнулася до пізної ночі. Всі нові Союзовці є у віці від 18 до 26 літ.

В. М.

У мандрівному театрі.

Актор: — Пане директоре, чейже не можу виступити в цьому нужденному одязі в ролі короля!

Директор: — Е, дурниця! До вашого монольоґу додасьте кілька слів, що піддані не платять податків!

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(9)

R-9

© 1936 Edgar Rice Burroughs, Inc.—Tm. Reg. U. S. Pat. Off. Produced by Famous Books and Plays, Distributed by UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

Rex Maxon

Коли Орандо потряс гіллям, звідти вискочила маленька малпочка Нкіма. Побачивши, що чорний намірився списою у те місце, де лежало тіло Тарзана, малпочка зверещала і знову сховалася під гиляки. Просуваючись мов миш поміж гилякамн, вона дібралася до вершого пня й вискочила на дерево. Звідти вона кидала проклони на чорного.

Та чорний воїн не звертав на це ніякої уваги. Його вся увага була звернена на вистаючу ногу білого чоловіка. Обережно чорний почав розгортати галузі й побачив під ними здоровенне тіло Тарзана. Орандо не знав Тарзана і його здивувало це, що білий є убраний зовсім так, як убираються чорні. Тарзан, здавалося, був мертвий.

Чорний підняв голову Тарзана і поглянув йому прямо в лице. Одначе на його велике здивування повіки Тарзана слабо розплющились і на нього поглянула пара живих очей. Він моментально опустив голову назад і почав далі розглядатися довкруги. Він почував якусь прихильність до цього білого, який у дечому нагадував його власне племя.

Всетаки це був білий чоловік і тому його ворог. Справді цей білий тепер немічний і придавлений деревом, одначе хто його знає, що буде, коли він висвободиться й стане знову на ноги — думав собі Орандо. Після таких міркувань він натягнув на свій лук стрілу і, ставувши перед зімлілим тілом Тарзана, направив стрілу в нього.